

Одеський національний медичний університет
Факультет _____ медичний _____
Кафедра _____ фтизіопульмонології _____

Силабус курсу
Фтизіатрія

Обсяг	Всього: кредитів ECTS – 3; годин – 90 год. (лекцій – 10 год., практик – 30 год., СРС – 50 год.
Семестр, рік навчання	IX-X семестр, 5 курс
Дні, час, місце	Згідно розкладу
Викладач (-і)	Викладачі кафедри фтизіопульмонології
Контактний телефон	-
E-mail	kaftub@ukr.net
Робоче місце	Кафедра фтизіопульмонології, навчальна кімната № 2
Консультації	Очні консультації: середа 14.00-15.00 Он лайн-консультації: вівторок, четвер 14.00-15.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися за допомогою E-mail, програм Microsoft Teams та Skype, телефоном, в аудиторії за розкладом.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фтизіатрія» є заходи з організації виявлення, діагностики, диференційної діагностики, лікування та профілактики туберкульозу.

Пререквізити.

Основою для освоєння дисципліни є знання, вміння та навички, отримані в процесі вивчення таких дисциплін як анатомія, фізіологія, гістологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, патофізіологія, патоморфологія, рентгенологія, фармакологія, пропедевтика внутрішньої медицини, пропедевтика педіатрії, радіологія, гігієна та екологія.

Постреквізити.

Фтизіатрія як навчальна дисципліна передбачає при вивченні взаємозв'язок з наступними дисциплінами: внутрішня медицина (пульмонологія, ендокринологія), хірургія, отоларингологія, неврологія, інфекційні хвороби, епідеміологія, педіатрія, дитячі інфекції, онкологія.

Мета курсу:

- 1) Оволодіння систематизованими знаннями з організації надання допомоги хворим на туберкульоз;
- 2) Опанування вмінням діагностувати різноманітні клінічні форми туберкульозу;

- 3) Формування практичних умінь щодо обстеження хворого на туберкульоз;
- 4) Опанування знаннями з лікування та профілактики туберкульозу;
- 5) Оволодіння знаннями з організації інфекційного контролю в медичних закладах.

Завдання дисципліни:

- 1) засвоєння алгоритму дій лікарів установ загальної лікарської мережі щодо виявлення туберкульозу при зверненні пацієнтів за допомогою;
- 2) засвоєння основних профілактичних заходів в осередках туберкульозної інфекції;
- 3) набуття навичок і вмінь для обстеження хворого на туберкульоз та оформлення результатів у відповідній медичній документації;
- 4) набуття навичок і вмінь для діагностики і диференціальної діагностики туберкульозу;
- 5) формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

Очікувані результати.

В результаті вивчення дисципліни “Фтизіатрія” студент повинен:

знати:

- основні епідеміологічні показники захворювання на туберкульоз;
- завдання та варіанти тактичних дій для установ загальної мережі у виявленні туберкульозу;
- категорії населення із підвищеним ризиком захворювання на туберкульоз;
- організацію виявлення туберкульозу серед населення;
- симптомокомплекси, що вимагають обов'язкового обстеження на туберкульоз;
- обов'язкові та додаткові методи обстеження хворих на туберкульоз;
- загальні підходи та стандартні режими лікування хворих на туберкульоз;
- критерії вилікування хворих на туберкульоз;
- невідкладні лікувальні заходи, які використовуються при загрозливих станах в клініці туберкульозу: легеневій кровотечі, спонтанному пневмотораксі;
- загальні підходи до профілактики туберкульозу;
- класифікацію та комплекс профілактичних заходів у вогнищах туберкульозної інфекції.

вміти:

- визначити фактори ризику виникнення туберкульозу;
- планувати схему обстеження хворого на туберкульоз, аналізувати отримані дані та визначати режими лікування хворих із різними клінічними формами туберкульозу;
- визначити клінічні форми туберкульозу і сформулювати клінічний діагноз відповідно до класифікації;
- пояснювати основні принципи лікування хворих на туберкульоз і визначити критерії їх вилікування;

- використовувати принципи диспансеризації осіб з групи ризику захворювання на туберкульоз та принципи профілактики туберкульозу;
- демонструвати вміння ведення медичної документації у клініці фтизіатрії;
- діагностувати та надавати екстрену допомогу при невідкладних станах у хворих на туберкульоз;
- класифікувати осередки туберкульозної інфекції та використовувати в них принципи проведення протитуберкульозних заходів.

ОПИС КУРСУ

Курс буде викладений у формі лекцій (10 год.), практичних (30 год.), організації самостійної роботи студентів (50 год.).

Форми і методи навчання:

1) *Лекції* (теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни. Лекторами можуть застосовуватись такі варіанти проведення лекцій як навчальна, інформаційна, лекція-візуалізація, лекція-дискусія, лекція-консультація).

2) *Практичні заняття* (при проведенні практичного заняття передбачається усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань, розв'язування ситуаційних задач).

3) *Самостійна робота (СРС) з активною консультацією викладача* (під час самостійної роботи студенти опановують навчальний матеріал наступного практичного заняття. На консультаціях студент може отримати відповіді на складні питання теми).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальні питання фтизіатрії.

Тема 1. Визначення туберкульозу як наукової та практичної проблеми. Історія розвитку фтизіатрії. Епідеміологія туберкульозу. Етіологія, патогенез туберкульозу. Імунітет при туберкульозі. Клінічна класифікація туберкульозу.

Розділ 2. Організація медичної допомоги хворим на туберкульоз: виявлення, діагностика, лікування, профілактика, диспансерний нагляд.

Тема 2. Організація виявлення і діагностики туберкульозу в закладах, що надають первинну медичну допомогу. Діагностика туберкульозу в закладах, що надають вторинну медичну допомогу. Курація хворих.

Тема 3. Загальні принципи лікування. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворих на туберкульоз. Неспецифічна терапія хворих на туберкульоз (гігієно-дієтичний режим, патогенетичне, симптоматичне лікування). Хірургічне лікування. Санаторно-курортне лікування.

Тема 4. Профілактика туберкульозу. Диспансерний нагляд.

Розділ 3. Клінічні форми туберкульозу: первинні, вторинні, позалегенові, у поєднанні з іншими захворюваннями.

Тема 5. Туберкульоз невстановленої локалізації. Туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів. Первинний туберкульозний комплекс.

Патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Ускладнення. Сучасні схеми лікування. Особливості перебігу туберкульозу у дітей та підлітків. Курація хворих.

Тема 6. Генералізований (міліарний) туберкульоз. Туберкульоз нервової системи і мозкових оболонок. Патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Сучасні схеми лікування. Курація хворих.

Тема 7. Підгострий дисемінований туберкульоз легень. Вогнищевий та інфільтративний туберкульоз легень. Казеозна пневмонія. Туберкульоз легень. Фіброзно-кавернозний туберкульоз легень. Патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Сучасні схеми лікування. Ускладнення вторинних форм туберкульозу. Надання невідкладної допомоги при легеневої кровотечі. Курація хворих.

Тема 8. Захист історії хвороби. Підготовка до Крок-2.

Тема 9. Особливості ведення інкробельних пацієнтів з туберкульозом, а також при поєднанні з пневмоконіозами, ВІЛ-інфекцією, вірусними гепатитами В чи С. Застосування паліативних методів лікування.

Тема 10. Позалегеневий туберкульоз: туберкульозний плеврит (в тому числі емпієма), туберкульоз периферичних лімфатичних вузлів, туберкульоз кісток і суглобів. Клініка. Діагностика. Сучасні схеми лікування. Курація хворих.

Перелік рекомендованої літератури

1. Фтизіатрія : підручник / В. І. Петренко, Л. Д. Тодоріко, Л. А. Грищук [та ін.] ; за ред. В. І. Петренка. Київ : Медицина, 2015. 471 с.

2. Актуальні питання фтизіатрії: посібник / Д. Г. Крижаноский, В. А. Фрейвальд, Н. А. Марченко (та ін.). Дніпропетровськ: Середняк Т. К., 2015. 155 с.

3. Профілактика туберкульозу. Навчальний посібник для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / В. І. Петренко, М. Г. Долинська, А. В. Александрін, В. В. Петренко. Київ : 2 Print, 2017. 88 с. URL: <http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/prophilaktica.pdf>

4. Невідкладні стани у практиці фтизіопульмолога : навч. посібник / Н. А. Мацегора, О. Я. Лекан, О. А. Бабуріна, М. Ю. Голубенко. Одеса : „Астропринт”, 2016. – 64 с.

5. Туберкульоз кісток та суглобів : метод. рекомендації для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації / Н. А. Мацегора, І. М. Смольська, О. Я. Лекан, О. Є. Шпота, Л. П. Омелян [та ін.]. Одеса : ОНМедУ, 2018. 24 с.

6. Позалегеневий і міліарний туберкульоз у хворих на ко-інфекцію ТБ/ВІЛ / В. І. Петренко, М. Г. Долинська, О. М. Разнатовська. Київ, 2015: ДКС Центр 112 с. URL: http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/usaaid_170x240_fp_new.pdf

7. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / Ю. І. Фещенко, В. М. Князевич, О. М. Разнатовська, Н. А. Гріцова. Київ. 2017.

8. Наказ МОЗ України № 530 від 25.02.2020 р. «Стандарти охорони здоров'я при туберкульозі». URL:

https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/Nakaz_MOZ_vid_25.02.2020_530_Standarty_medopomogy_pry_TB.pdf

9. Наказ МОЗ України №287 від 01.02.2019 р. «Про затвердження Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-19#Text>

Інформаційні ресурси.

1. Вебсайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <http://phc.org.ua/>
2. Питання туберкульозу на сайті ВООЗ. <http://www.who.int/tb/ru/> ; <http://www.who.int/tb/en/>
3. Національний ресурсний центр з туберкульозу <http://tb.ucdc.gov.ua/>

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю:

На кожному практичному занятті застосовуються наступні методи поточного контролю:

- 1) тести за темою практичного заняття.
- 2) усна відповідь на стандартизовані питання за матеріалом поточної теми, попередніх тем та лекційного матеріалу.
- 3) заповнення орієнтовних карт за темою заняття.
- 4) Контроль активності студента під час роботи в малих групах.

Кінцевою стає середня оцінка за всі види діяльності студента під час практичного заняття. В кінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній бал усіх отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми.

Критерії оцінювання роботи студента на практичному занятті

«5»	«4»	«3»	«2»
Критерії оцінювання теоретичних знань студента			
Студент самостійно, чітко і послідовно, з	студент зріло орієнтується в матеріалі, але	Знає фактичний матеріал у повному	студент не виявляє знань і погано

вичерпно повнотою відповів на всі запитання.	при відповіді допустив дві-три не принципово важливі помилки.	об'ємі програми курсу, проте затрудняється самостійно і систематично викладати відповіді, примушуючи викладача пропонувати йому навідні запитання.	орієнтується в основному теоретичному матеріалі курсу, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань.
Критерії оцінювання виконання тестових завдань			
90-100 %	70-80 %	50-60 %	менше 50 %
Критерії оцінки активності студента			
Дуже активний	Активний	Малоактивний	Пасивний
Студент активно працює протягом усього практичного заняття, здатний висловити власне ставлення з даної проблеми, проявляє вміння самостійно викладати матеріал, робити самостійні висновки. Є лідером в групі.	Студент активно працює протягом практичного заняття, викладення матеріалу логічне, з висновками, вміє виконувати навчальні завдання. Здатний працювати в групі, але для прояву своїх якостей потребує стимулу зовні.	Студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається робити висновки й розв'язувати задачі. Але на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача,. У групі активності не проявляє.	Студент не проявляє активності при самостійній роботі та у складі групи. Проявляє відсутність зацікавленості і бажання працювати.

Форми і методи підсумкового контролю:

Диференційний залік проводиться на останньому занятті шляхом усного опитування, яке проводить завідувач кафедри разом з доцентом, або два доценти. Диференційований залік студента оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою. До диф. заліку допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Нарахування та розподіл балів, які отримують студенти.

Для оцінювання дисципліни за 4-бальною традиційною (національною) шкалою спочатку розраховується середній бал за дисципліну як середнє арифметичне двох складових:

1) середній поточний бал як арифметичне всіх поточних оцінок (розраховується як число, округлене до 2 (двох) знаків після коми, наприклад, 4,76);

2) традиційна оцінка за диференційований залік.

Середній бал за дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою і розцінюється як співвідношення цього середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об'єму знань з даного предмету. Отриманий середній бал за дисципліну дозволяє здійснити конвертацію в оцінку за 200-бальною шкалою.

Умови отримання додаткових (бонусних) балів. Участь у НДР кафедри, підготовка доповідей і виступів на студентські конференції.

Самостійна робота студентів.

Завдання для самостійної роботи:

1) підготовка до практичних занять (теоретична підготовка, робота з орієнтовними картами, виконання тестових завдань, вирішування ситуаційних задач)

2) опрацювання теми, що не входить до плану аудиторних занять: «Неспецифічна терапія хворих на туберкульоз (гігієно-дієтичний режим, патогенетичне, симптоматичне лікування). Хірургічне лікування. Санаторно-курортне лікування».

3) підготовка до диференційного заліку.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю з теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання теми, що не входить до аудиторних занять здійснюється під час захисту історії хвороби.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Для відпрацювання пропущених лекцій та практичних занять (більше 1 дня) потрібен дозвіл деканату. Відпрацювання здійснюються щоденно після занять (не більше одного пропуску) та в суботу (три пропуски). Після відробок пропусків студент складає диф. залік шляхом усного опитування, яке проводить завідувач кафедри разом з доцентом, або два доценти.

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час поточного контрольного тестування та складання диференційного заліку заборонено (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування: відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим, бали за відвідування лекційних занять не нараховуються, але з невідпрацьованими під час циклу лекціями, студент до складання диференційного заліку не допускається. Поважною причиною відсутності на заняттях вважається хвороба, що підтверджується довідкою з деканату.

Мобільні пристрої: на заняттях не використовуються.